

نهادهای بین‌المللی می‌توان از منابع این سازمان‌ها برای تأمین هزینه‌های برنامه‌های مدیریتی مهمی مانند بحران آب و آموزش در ارتقای آگاهی‌های محیط‌زیست کشور استفاده کرد. در واقع، می‌توان امیدوار بود که با ارتقای آگاهی‌ها و دانش‌های زیست‌محیطی مردم، مسئولان و سیاست‌گذاران، زمینه مشارکت‌پذیری آن‌ها در حفاظت از محیط‌زیست فراهم شود.

- اتخاذ رویکرد مدیریت جامع و یکپارچه محیط‌زیست کشور: یکی دیگر از راهکارهای مؤثر برای مقابله با معضلات زیست‌محیطی کشور، مدیریت جامع و یکپارچه محیط‌زیست است. در کشور ما محیط‌زیست مسئول و متولی خاصی ندارد و دستگاه‌های متعددی مانند سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری، بخش آب وزارت نیرو و سازمان شیلات ایران هر یک مسئول بخشی از مسائل زیست‌محیطی کشور هستند و متأسفانه سازوکارهای هماهنگی بین این دستگاه‌ها وجود ندارد.

بر اساس آمارهای رسمی، تنها در سال ۲۰۲۰ حدود ۲۵۸ هزار کیلومترمربع از جنگل‌های جهان از بین رفته است.

آب‌های زیرزمینی مواجهه و متوسط بارش در آن حدود یک‌سوم متوسط جهانی است، بر کسی پوشیده نیست. اجلاس جهانی گلاسکو به‌عنوان نمونه اخیر تلاش جهانی برای مقابله با آثار سوء ناشی از تغییر اقلیم، الگوی مناسبی برای کشورهای جهان در راستای مقابله با پدیده‌های محیط‌زیستی ایجاد کرده است. در ادامه، برخی از راهکارهای معطوف به بهبود وضعیت محیط‌زیست کشور ارائه می‌شود.

- تأمین اعتبارات کافی با ارتقای همکاری‌ها با سازمان‌های بین‌المللی: کمبود اعتبارات یکی از اصلی‌ترین موانع اجرای مواد قانونی تصویب‌شده در برنامه‌های توسعه و پیشبرد اهداف تعیین‌شده در زمینه مسائل زیست‌محیطی کشور است. حفاظت از محیط‌زیست موضوعی هزینه‌بر و مستلزم تأمین مالی مناسب است درحالی‌که منابع مالی کافی برای اجرای قوانین محیط‌زیستی وجود ندارد و مالیات‌های محیط‌زیستی و درآمدهای ناشی از اجرای قانون برنامه‌های توسعه، حتی به شرط تحقق، پاسخ‌گوی هزینه‌های هنگفت حفاظت از محیط‌زیست نیست. با توجه به رکود کنونی اقتصاد کشور و نگاه اقتصادی دولتمردان به محیط‌زیست، تأمین اعتبارات کافی در این بخش مشکل است، اما به دلیل اهمیت مسائل زیست‌محیطی برای جوامع بین‌المللی می‌توان از کمک‌های مالی سازمان‌های بین‌المللی در این باره استفاده کرد. با ارتباط بهینه با سازمان‌ها و

منابع - ارتقای فرهنگ و سواد زیست محیطی جامعه

- climate.nasa.gov, 2021.
- Enerdata, 2021.
- Environmental Performance Index, <https://epi.yale.edu/>.

برای تقویت روحیه همکاری شهروندان با سیاست‌های زیست محیطی: کیفیت اجرای سیاست‌های مبتنی بر محیط زیست به صورت اجتناب‌ناپذیری با سطح آگاهی و سواد شهروندان جامعه در ارتباط است. در واقع، با افزایش آگاهی و سواد انرژی شهروندان، امکان موفقیت سیاست‌های محیط‌زیستی در کشور افزایش می‌یابد. حاکم بودن تفکرات کوتاه‌مدت و سطحی‌نگر بر ذهنیت عامه مردم باعث شده است تا بهره‌برداری‌های غیرپایدار از منابع طبیعی کشور همچنان ادامه داشته باشد. در واقع، وجود نگرش‌های نادرست فرهنگی نسبت به محیط‌زیست و آموزش ناکافی و ناکارآمد در چگونگی برخورد با منابع طبیعی محدود، یکی از مشکلات موجود بر سر راه محافظت از محیط‌زیست کشور است.

- به‌کارگیری سیاست‌های مدیریت انتشار گازهای گلخانه‌ای در کشور: هم‌اکنون طیف گسترده‌ای از سیاست‌های مدیریت انتشار گازهای گلخانه‌ای در جهان در حال اجراست. ایجاد بازار مبادله مجوز انتشار کربن و اعمال مالیات بر انتشار آلودگی از جمله آن سیاست‌هاست. گفتنی است، مراحل قانونی و اخذ مجوز ایجاد بازار انتشار کربن هم‌اکنون در کشور طی شده، اما همچنان این بازار در کشور مانده‌اندازی نشده است. در واقع، این سیاست‌ها در بلندمدت روند انتشار گازهای گلخانه‌ای در کشور را محدود می‌کند.